UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Actionibus empti & vendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

1 **Quiſquis.** Not.†quod quis ſcire preſumitur facultatem ſui patrimonij, vt dixi vobis in authen.ſed cum teſtator ad legem Falcidiam. Gloſſ.intelligit hanc l.in eo qui eſt deceptus intra dimidiam iuſti pretij. Nam in eo qui eſt deceptus vltra dimidiam
a partem, immediate preſumitur error [a], nec eſt preſumptio quod ſciuerit. Uide gloſ.que eſt ſuper verbo paulo vilioris. Idem etiam tenent doct.quod tene menti.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Preſumitur error. Adde Bar.in l.ij.§.eo.in iij.q.⁊ ad de quod no.gl.⁊ Ang.⁊ Imo.in l.ſi quis cum aliter.de verb.oblig.

LEX XVI.

1 **SI quos.** Not.† eſtimationem fieri ſecundum rei qualitatem, ⁊ redituum quantitatem, vt vidiſtis.§.eo.l.ij. Tene menti hanc leg.que eſt bona. ¶†Not.quod non eſt ſufficiens probatio,quod
2 a res tantum valet, ⁊ non plus, quia facta [a] ſubhaſtatione tantum reperitur,⁊ non plus. Debet ergo fieri eſtimatio ſecundũ rei qualitatem,⁊ redituum quantitatem per bonos homines ad hoc ponendos,vt dixi §.eo.l.ij.quod tene menti.⁊c.

ADDITIO.

a ALEX. ¶Facta ſubhaſtatione. Adde Bart.⁊ quod ibi dixi in l.j.j.de preſcript.xxx.anno. Dicit tamen ibi Bald.⁊ Angel.quod ſubhaſtatio tollit remedium l.ij.§.eod. Et ad gloſſ.hic, que ponit quot requirantur ad celebrandum venditionem per fiſcum de re priuati,vide gloſſ.⁊ ibi Bar.in d.l.j.de preſcript.xxx.ann.cum concordant.ibi poſitis.

Quando liceat ab emp.diſcedere. Rub. XLV.

LEX I.

* **REquidem.** *Glo.non tractat materiam huius legis hic,ſed in l.ab emp.ff.de pact.⁊ idem dicam in l.ſeq.cum tit.ſeq.*

a Sine cenſu vel reliquis [a]. Rub. XLVII.

ADDITIO.

a P.PAV.P. ¶Vel reliquis. Circa iſtam rub.quam Bart.non legit,vide do.Franc.conſi.cv. Item quod emens teneatur ad onera, etiam ſi res non ſit deſcripta in extimo ſuo,vide Barba.late conſi. lxxxiij.vo.iij.dummodo fuerit res vendita,ideo onera ſubire teneatur, vt ibi.⁊ etiã per Bar.in l.incola.in prin.ad munic. Uide Alex. conſil.cxlij.vol.ij.ad fin.quod emens rem deſcriptam in extimo teneatur ad noua ⁊ vetera, ſed loquitur quando emens ſit ſubditus collectis,alias non poſſit collectari,vt per Alex.conſi.lij.vol.ij.

LEX II.

* 1 **REi annonarie.** *Nota, quod ille, qui emit † aliquam poſſeſſionem ab aliquo ruſtico, non tenetur ad collectas ad quas tenebatur ille maledictus ruſticus, niſi pro illa
* poſſeſſione,non alijs.quod eſt no.*

LEX III.

OMnes. No.quod ille,qui poſſidet fundum,debet pro eo ſoluere collectam, licet ſibi non ſit adſcripta in cataſtro:ſed ſit adſcripta alteri.

De peri.& commo.rei venditæ. Rub. XLVIII.

LEX I.

1 ☞Si res euincitur ex cauſa antecedentis contractus,venditor tenetur de euictione.
2 Quomodo ſit denuntiandum venditori litem motam.⁊ nu.3.

1 **POſt perfectam.** Hec l.habet tria dicta. Primum dictum eſt ſatis commune. Duo ſunt ſingularia. Primum eſt ſatis cõmune. Secundum eſt,†quod ſi res euincitur ex cauſa antecedentis cõtractus, vẽditor tenetur de euictione,ſecus ſi ex cauſa,que ſequitur poſt cõtractum. Tertio dicit,quod emptor debet denun-
2 tiare venditori,vt adſit cauſe agende. Et per hoc †ego dico in materia de proteſtatione,quod nõ ſufficeret,ſi ego dicerem, denuntio tibi quod mihi eſt mota lis, ſed debet dici:mihi mota eſt lis a tali, ideo denuntio tibi,vt adſis cauſe agende, vt venias ad defenden-
3 dum.non autem ſufficit ſimpliciter denuntiare. ¶† Not.iſtum finem, propter quem dico in l.denuntiaſſe.§.quid tamen.de adulte. quod Dy.in c.eum qui certus.non intellexit verbum in illa q.qua queritur,vtrum ſi venditor ſcit,debeat denũtiari ei,⁊ ibi diſtinguit ſua verba. Ueritas eſt iſta,quando denuntiatio fit ſolum ad certificandum te,tunc procedit regula,quod ille,qui certus eſt,non debet amplius certificari,vt d.c.eum qui certus.⁊ l.j.in fi.de act.emp. ſed quando denuntiatio fit ad incitandum te ad aliquid,certe ille, qui eſt certus,debet incitari. Unde lex dicit hic,quod vẽditori debet denuntiari,vt adſit cauſe agende,vnde licet ſciat totaliter,non tamen fuit incitatus ad hoc,vt veniat ad defendendum.

LEX II.

1 ☞Si venditio eſt facta ad menſuram, an dicatur venditio perfecta.antequam fundus menſuretur.

1 **CUm conuenit.** Quero vẽditur fundus † ad menſuram, vtrum antequã menſuretur,ſit perfecta vẽditio. Hanc queſtio-
a nem [a] facio tibi propter hũc tex.ibi,hec omnia locũ habent,⁊c. Et eam habui de facto,cum quidã ageret rei vendi.⁊ fundus fuerat vẽditus ad mẽſurã,nec apparebat de mẽſuratione,⁊c.

ADDITIO.

a ¶Hanc queſtionem. Dicit Paul.de Caſt.quod periculũ eſt venditoris l.ſi venditione.§.j.ff.e.⁊ no.in l.Iul.§.Titius.ff.de act.emp. Et hoc ante traditionem, ſecundum Pau.de Caſt.qui dicit quod venditio non dicitur facta ad menſuram.ex eo quod dicatur.vendo tibi illam vegetem vini ad rationem xx.li.pro campo, vel iugere,ſed dicetur ad menſuram factam ſi dicerem,vendo tibi x.ſalmas vini ex iſta vegete vel campos x.ex iſto fundo.

De act.empt.& vendit. Rubr. XLIX.

LEX IIII.

1 ☞Quis an poſſit preciſe cogi ad tradendum.remiſſiue.
2 Intereſſe licet pro parte non probetur,iudex arbitrabitur ex officio ſuo.

1 **SI traditio.** An † autẽ quis poſſit preciſe cõpelli ad tradendum: Dic vt plene no.in l.j.in prin.ff.eo. Et ego plene dixi in l.ſtipulationes non diuiduntur de verbor.obliga.
2 ¶† No.quod hic videtur caſus eius, quod dixi vobis in l.j.j.de ſenten.que pro eo quod intereſt.quod licet per partem non probetur intereſſe, iudex debet arbitrari ex officio ſuo.

LEX V.

1 ☞Implens contractum ex parte ſua,vltro citroque obligatorium,conſtituit alium in mora.
2 Uſure ratione pretij non ſoluti,poſſunt peti etiam de iure canon.

a 1 **CUrabit.** [a]Not.†quod in contractibus,in quibus vltro citroque aliquid debetur,
b ſi vnus implet contractum [b], ex parte ſua, alius eſt in
c mora [c] re ipſa ſine interpellatione *. ¶† Nota, etiam
* quod iſte vſure debentur de iure canonico, vt vidiſtis not.de vſur.
2 l.ij.⁊ extra de vſur.c.conqueſtus [d], quod not.

d ADDITIONES.

a POMA. ¶Curabit. De intellectu iſtius l.vide late per Alexan. ⁊ ſcribentes in l.de diuiſione.circa gloſſ.fin.ff.ſolut.matri. Et adde quod iſta mora in regulis,de qua iſto text.facit etiã incidere quem in penam. Ita etiam eſt gl.in l.ad diem.ij.⁊ illam ponderat Raph. Cu.de verb.oblig.⁊ doct.in d.l.de diui.

P.PAV.P. ¶Curabit. Limita ſingulariter vt per Aret.conſil.cl. ad fin.vbi etiam an debeantur ex mora,vel propter fructus,vide etiam eundem in l.ita ſtipulatus.de ver.obli.vide Alex.conſi.lxix. in j.vol. Item quod diſpoſitio huius l.procedat etiam in cõtractibus ſtricti iuris, ⁊ etiam de iure cano.vide Bar.de vtroque in l.filius.§.filia.ff.de colla.dot.vbi tex.eſt in materia.vide in l.ſocium.ff. pro ſoci. Idem in l.Iulianus.§.ex venditio.ff.de act.emp.que concordat cum iſta. Et de materia huius l.⁊ an habeat locũ in pacto de vendẽdo,vide Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.Iulianus.§.offerri. in ij.apoſt.ma.de act.emp.ff.vide Bal.in l.ij.§.de.vſur.⁊ alios ibi in materia iſta. Item quod vſure promiſſe in caſu huius l.dicantur ⁊ ſint vſq; ad quantitatem fructuum perceptorũ per emptorem ex re vendita ⁊ tradita,vide Alex.conſi.lxix.in j.vol.circa ſi.de quo.§. Item de eo quod dictum eſt §.de pacto de vẽdendo, quod nõ habeat locum iſta l.vide etiam no.Alex.in conſ.cxxj.in iiij.vol. Et habes quedam no.per iſtam regulam. Et eſt repetitum illud conſiliũ in conſi.lxxiiij.in ij.vol. Uide etiam in conſil.cxx.⁊ cxix.volu.iiij.que ſunt ſuper eodem caſu,ſuper quo eſt illud conſilium.cxxj. In contrarium tamen ponderat tex.in l.fi.§.fi.ff.de fund.do.per quẽ ponit vnum not. Bart.in l.fiſtulas.§.qui fundum.ff.de contrahen.empt. Item vide in materia Alex.cõſi.cxxj.in v.vol.vbi dixi quod ſi facta emptione detur terminus v.ann.ad ſoluendum pretium emptori, interim poteſt conueniri vt aliquid ſoluat pro centenario. Item quod poteſt interim emptor condicere rem emptam,⁊ tenetur ad penſionẽ conuentã. Uide ibi no.per eũ. Super quo vide no.Ab.in conſi.lxvj. Itẽ quõ poſſit venditor percipere fructus ex re vendita taliter,quod eos, non teneatur computare in ſortem, vide Cepol. caute.cxxxj.inci.qui vult,⁊ loquitur quãdo datus eſt terminus ad

ſoluendum pretiū. Item contra illud quod tenuit Alex. in d. conſi. lxxiij. in ij. vo. ꝛ in d. conſi. cxxj. in iiij. vo. ꝛ in d. §. offerri. quod nō habeat locum in pacto de vendendo. Uide omnino do. Bar. Soc. in l. ſi ante nuptias. ff. ſo. ma. Sed Iaſ. ibi tenet cum opin. Alex. referēs ſe ita cōſuluiſſe. Et vide alios Mod. ꝛ pro opi. Alex. vide Cō. conſi. clxxxiiij. qui vult quod non poſſit etiam pactum fieri qđ lucretur fructus. Item de ratione huius l. ꝛ quod procedat etiam in venditore non tradente rem recepto pretio, Alex. conſi. cxlvij. in v. vo. in j. dub. Item quomodo teneatur ad fructus non perceptos. Et quid ſi intereſſe excedat fructus, ꝛ quedā alia in materia vide Soc. in l. de diuiſione. ff. ſo. ma. ꝛ Alex. ibi multa dicit. Itē pro opi. de qua ſ. qđ procedat etiam ſi contractus nō ſit factus ſed ꝓmiſſio de faciendo vide Alex. in pulchro caſu in conſi. cxlvij. in v. volu. Item qđ iſta regula non procedat in contractibus innominatis. Et de ratione vide Iaſ. in l. quod te. ff. ſi cer. pe. Item vide de materia concordantes conſi. vlti. ij. partis. ꝛ per diſcurſum. Quid autem eſſet in terminis huius l. ſi res vendita eſſet perempta, an teneatur emptor ad vſuras pretij. vide Bar. ꝛ Pau. quod ſic in l. ſicut emptio. §. j. ff. loca. poſt glo. ibi ꝛ Sali.

b POMA. ¶ Implet contractum. Contrariū tenuit de directo do. Fran. de Are. in l. ita ſtipulatus, magna. circa glo. j. ibi ff. de verbo. obliga. Uide ibi Cur. reſpondentem ad fundamenta Are.

c ALEX. ¶ In mora. Et hāc l. intellige, quod quis videatur in mora ipſo iure ita demū, ſi emptor habeat rem, ꝛ lucratus eſt fructus ſecus, ſi habeat rem, ꝛ fructus non lucratur, ſecundum opi. Cy. in l. ſi minorem. ſ. de in integ. reſt. Fallit in minore hic, ꝛ ibi. Sed idem videtur tenere contrarium in l. ij. ſ. de vſur. vbi omnino vide Bar. ad hanc l. ſi minorem. in l. fina. §. j. ĵ. de iure dotium. ꝛ Imo. in l. inſulam. §. vſuras. ſolu. matrimo.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Interpellatione. Iſtud intellige ſecundum quod no. Alexan. poſt Fulgo. ꝛ Pau. de Caſt. in l. vinum. ff. ſi certum petatur.

d ALEX. ¶ Conqueſtus. Et Bald. in rubri. de vſur. ꝛ in l. ij. eodem titul. ꝛ ibi Bartol.

LEX VI.

Venditi. No. iſtū tex. dum dicit. Si non ab initio aliud conuenit. Quando ergo venditio reſoluitur ex pacto contrahentium, agetur ad reſoluendum contractum actione ex eo cōtractu. Quod dic vt dixi plene in l. ij. in j. q. C. de reſcin. vend. ꝛc.

LEX VIII.

1 ☞ Per ſolutionem tributi non probatur rei poſſeſſio.

a **Si pater tuus.** [a] Hec l. habet vnum bonum caſum. Ex eo quod quis pro re ſoluit tributa, † non probatur rei poſſeſſio, hoc intendit

1 in ſummario, ꝛc.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si pater tuus. In hac l. Bald. dicit no. vt ſi peto rem quam emiſſe probo, nec probo pretium ſolutū, ex officio iudi. poſtero repelli abſque eo quod petatur. Uide tamen eundem in l. j. in fi. de his que ſub modo. Et ad iſtum text. hic ponderatū per Bart. adde l. ſi fundus, ꝛ ibi Bart. ꝛ doct. de fun. do.

LEX XVII.

a **Expulſos.** Uenditor non tenetur defendere emptorem a violentia, que ſibi infertur [a] de facto, hoc dicit. Sed quid ſi in inſtrumento contineat, quod venditor promiſit eū defendere de iure, ꝛ de facto. Dic plene vt dixi in l. ſtipulatio iſta. in princ. de verb. oblig. ꝛc.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Infertur. Tenetur tamē prohibere eos quos poteſt, ne inferant moleſtiam. Uide Ant. de But. conſi. xxij. ad fi.

Si quis alteri vel ſibi alterius nomine. Rubr. L.

LEX II.

a **Si emancipatus.** [a] Not. iſtum tex. ad id, quod dixi tibi ſupra, fam. erciſcun. l. filie. quod non ſufficit quod pater emat nomine filij, niſi ſequatur traditio, quod eſt notandum, ꝛc.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si emancipatus. Adde bonum tex. in l. j. ĵ. de caſtren. pec. lib. xij. vide tamen in d. l. filio. poſt Bart. ꝛ adde Bar. in l. ſi filij. de don. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ Bar. in l. donationes in concubinam. §. pater de do. tenet Bal. in l. ij. ſ. de cond. ob cau. ꝛ Bal. in l. pe. ĵ. de exe. rei iudic. Et quid in dona. cauſa mort. vel remuneratoria inter patrē ꝛ filiū, an requiratur traditio: per Bal. in l. ꝛ ſi mortis ad l. Fal.

LEX III.

Mancipia. Nota, quod licet pretium ſit ſolutum de pecunia aliena, nō impeditur tranſlatio dominij in emptorem.

LEX VI.

1 ☞ Quādo quis emit nomine proprio, ꝛ de aliena pecunia, quando efficiatur dominus.

3 Dominium quando transferatur ex inutili contractu.

4 Geſtum a nuntio, quando poſſit per dominum ratificari.

a **Multum.** [a] Hec eſt bona l. ꝛ ſingularis, ꝛ multum practicabilis. Et diuiditur in duas partes. Secunda ibi, ſi vero ab initio. Iterū prima ſubdiuiditur, quia primo ponit vnum dictum bimembre, ſecundo proſequitur primum mēbrum, tertio ſecundum. Secunda ibi, nam ſiquidem. Tertia ibi, quod ſi tu quidem em

b Not. ex hac l. quod licet nomen vxoris [b] ſolum ſit appoſitum in inſtrumento, tamen virum ſuum in veritate comparaſſe probatur ex duobus, ſcilicet, quod ipſe vir antequam perueniretur ad faciendum inſtrumētum ſuo nomine emit. Item quod ipſi viro poſſeſſio tradita eſt, quod eſt notandum. Facit ſ. eodem. l. iij. Habes ergo

1 † videre tres caſus. Quandoque quis emit de pecunia aliena, ꝛ ſibi non traditur poſſeſſio, ſed ei, cuius eſt pecunia antequam perueniretur ad inſtrumentum, fecerat conuentionem ſuo nomine, preſumitur nomen illius tertij ſimulate eſſe appoſitum in inſtrumento, vt hic. Quandoque quis emit pro alio, ꝛ tunc quid iuris ſit, videbitis ĵ. proxi. verſic.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Multum. Faciunt ad hanc legem ea, que h[...] in l. ſi filij. de don. inter vi. ꝛ vxo. vbi vide Bar. ꝛ gl.

b P. PAV. P. ¶ Nomen vxoris. Uide quod habes ad Ba[...] C. plus valere quod agitur.

a **§. Si vero.** [a] Iſtum verſic. neſcio alibi ſecundum [...] lectum gloſſ. ¶ † Not. quod ſi procur[...]

2 * aliquid facit vt nuntius*, non valet quod agitur, ꝛ ideo in contractibus factis per procuratorem hodie apponūtur illa verba, procuratorem actorem, factorem, ꝛ nuntium ſpecialem vt poſſit etiam

3 facere tanquam nuntius. ¶ † Nota ſecundo quod ex inutili contractu transfertur dominium, quod dic vt plene dixi ſ. de leg. l. non

4 dubium. Dic vt ibi dixi. ¶ † Nota tertio ex iſto ſi. quod geſtum a nuntio nō poſſum habere ratum, quia ſi hoc poſſet haberi ratum, ex ratihabitione quereretur vxori, vt dixi tibi alio anno in tit. rem rat. ha. Gloſſ. tractat hic materiam, vtrum alter per alterum queratur actio. De qua plene dixi in l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ꝛ l. ſi quis inſulam. de verb. oblig. ꝛc.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si vero. Uide Bart. in l. que autem. §. fi. de conſti. pe. ꝛ quod not. Bart. in l. qui mihi donatum. vbi de hac gloſ. de dona. ibi melius, ꝛ facit optime glo. in l. huius. in prin. de leg. j. ꝛ no. quod nuntius non poteſt condemnari, ſecundum Bal. in l. j. ĵ. de [...] Et de practica conſtituendi procuratorem vel nuntium, [...] Bart. ꝛ de eius effectu, vide Bart. in l. ſi vitio. de vſufru. lega.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Ut nuntius. Quomodo proceda[...] rentia que hic ſit inter procuratorem ꝛ nuntium, vide Ale[...] qui bona. §. qui alieno. ff. de damn. infect. nunquid autem n[...] poſſit conſtitui cum libera, vide Bald. tenentem quod ſic, in [...] preterea. de offic. delega. Ad materiam huius §. vide quod [...] li dicit Alexan. conſi. ccxv. in ij. volu. ꝛ adde vnum caſum ſing[...] rem ad regulam huius l. per Roma. conſil. cccxxxv. ꝛ in conſi. xliij. in princip. ꝛ alium in conſi. ccccxlvj. in j. dubio, ꝛ quod no. in l. ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. in verbo ſequitur. de verbo rum obligation.

De reb. alie. non alienandis. Rubr. LI.

LEX II.

a **Diſtrahente.** [a] Nota, quod ex eo † q[...] quis ponit ſigillum ſuum

1 charta, non videtur approbare ea que in ea contin[...] Uidiſtis etiam in l. vlti. ſ. plus valere quod agitur.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Diſtrahente. Uide Bart. in l. que dotis in fi. ſol. ma.

LEX VII.

a **Sancimus.** [a] Hec eſt bona lex ꝛ ſingularis, [...] lienatione † prohibita videtur pro

1 hibitus omnis actus per quem fit tranſlatio dominij [...] cti vtilis, vel alicuius iuris in re, hoc dicit. Dic plene vt dixi in [...] lege. ſ. de condi. ob cau.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Sancimus. Uide Bart. in l. qui habebat. de lega. [...] l. alienationis. de verb. ſignific. gloſſ. not. in l. fin. de predi. cura. [...] P. PAV. P. ¶ Sancimus. Nunquid autem prohibita alienatione dicatur prohibita heredis inſtitutio, vide Alex. cōſi. ccxcvij. [...] de materia Alex. conſ. j. vol. iiij. Quid inſtituto prohibēte, vide [...] Franc. conſil. cxxv. circa fin. nunquid autem prohibita alienatio intelligit[...]

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN